

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Hradci Králové – pobočka v Pardubicích rozhodl samosoudcem Mgr. Ondřejem Bartošem ve věci

žalobce: **S. S.**, narozený dne X (identita udaná)
státní příslušností X
t.č. umístěn v Zařízení pro zajištění cizinců Bělá Jezová, Jezová 1501,
294 21 Bělá pod Bezdězem
zastoupený **opatrovníkem Organizací pro pomoc uprchlíkům, z.s.**
sídlem Kovářská 939/4, 190 00 Praha 9

proti
žalovanému: **Krajské ředitelství policie Pardubického kraje**
sídlem Opočíněk 57, 530 02 Pardubice,

v řízení o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 24. 2. 2021, č. j. KRPE-11740-41/ČJ-2021-170022,

takto:

- I. V řízení se pokračuje.
- II. Rozhodnutí žalovaného ze dne 24. 2. 2021, č. j. KRPE-11740-41/ČJ-2021-170022, se zrušuje a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.
- III. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Žalobce napadl žalobou v záhlaví specifikované rozhodnutí, kterým žalovaný rozhodl podle § 129 odst. 7 zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky (dále jen „zákon o pobytu cizinců“), o prodloužení jeho zajištění za účelem předání podle přímo použitelného právního předpisu Evropské unie – nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 604/2013, kterým se stanoví kritéria a postupy pro určení členského státu příslušného k posuzování žádosti o mezinárodní ochranu podané státním příslušníkem třetí země nebo osobou bez státní příslušnosti v některém z členských států (dále jen „nařízení Dublin III“). Dobu zajištění žalovaný prodloužil o 15 dní. Původně byl žalobce zajištěn rozhodnutím žalovaného ze dne 12. 2. 2021, č. j. KRPE-11740-28/ČJ-2021-170022, a to na 15 dní od okamžiku omezení osobní svobody, ke kterému došlo 11. 2. 2021 v 16.15 hodin.

II. Shrnutí žalobní argumentace

2. Žalobce ve vztahu k možnosti realizace dublinského transferu žalobce do Bulharska, ve vztahu k posouzení věku žalobce a zárukám, které poskytuje bulharský azylový systém nezletilcům, namítl porušení § 3 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád (dále jen „správní řád“), neboť žalovaný nezjistil stav věci způsobem, o němž nejsou důvodné pochybnosti, porušení § 50 odst. 2 a 3 správního řádu, neboť žalovaný si neopatřil dostatek podkladů pro vydání rozhodnutí a nezjistil dostatečně skutkový stav. Ve vztahu ke stejným skutkovým otázkám namítl žalobce porušení § 50 odst. 4, § 52 a § 68 odst. 3 správního řádu.
3. Dále žalobce namítl, že byl porušen čl. 3 Úmluvy o právech dítěte, neboť žalovaný v napadeném rozhodnutí nereflektoval nejlepší zájem dítěte, s nímž je zajištění žalobce v rozporu, a čl. 37 písm. b) téže úmluvy, neboť žádné dítě nesmí být svévolně zbaveno osobní svobody; omezení osobní svobody je krajním opatřením a musí být používáno na co nejkratší možnou dobu. Ve stejné souvislosti namítl žalobce porušení čl. 3 a 5 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod.
4. Žalobce dále namítl porušení § 129 odst. 1 zákona o pobytu cizinců ve spojení s čl. 8 odst. 2 Listiny základních práv a svobody a čl. 5 odst. 1 písm. f) Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod, neboť s ohledem na pandemii onemocnění covid-19 existují pochybnosti o tom, že se podaří realizovat účel předání, tedy transfer žalobce do Bulharska. V případě realizace transferu pak žalobci hrozí riziko špatného zacházení a navrácení do země původu v rozporu se zásadou *non-refoulement*, což by bylo porušením § 179 zákona o pobytu cizinců ve spojení s čl. 33 Úmluvy o právním postavení uprchlíků a čl. 3 Úmluvy proti mučení a čl. 3 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod. Rozpor žalobce shledává i s čl. 3 odst. 2 nařízení Dublin III. Konečně žalobce namítl porušení čl. 28 odst. 4 nařízení Dublin III ve spojení s čl. 10 Směrnice Evropského parlamentu a Rady č. 2013/33/EU ze dne 26. 6. 2013, kterou se stanoví normy pro přijímání žadatelů o mezinárodní ochranu, neboť v průběhu správního řízení nebylo

potvrzeno, že nelze účinně aplikovat mírnější opatření a správní orgán nevyvíjí veškeré úsilí o propuštění žalobce coby nezletilé osoby.

5. V podrobnostech se krajský soud jednotlivými žalobními body zabývá v souvislosti s jejich vypořádáním níže v části IV. odůvodnění rozsudku.

III. Shrnutí vyjádření žalovaného

6. Žalovaný k otázce osoby a věku žalobce uvedl, že žalobce je cizincem s doposud nepotvrzenou identitou. Žalobce je považován za dospělého, což policie dovozuje z dokladu z azylového řízení v Rumunsku, kde je zřetelně uvedeno datum narození 18. 5. 1997. Zkoumáním věku ve Fakultní nemocnici Motol byla potvrzena zletilost cizince; ta je potvrzována i dalšími podpůrnými okolnostmi. V informačním systému EURODAC byla zjištěna shoda se záznamem z Bulharska a Rumunska. K žalobcem tvrzenému nezohlednění nejlepšího zájmu dítěte žalovaný uvedl, že žalobcem udávaný věk byl od počátku považován za nevěrohodný; následně byla empiricky prokázána zletilost cizince. Do doby vyvrácení pochybnosti o zletilosti byl žalobce zastoupen opatrovníkem a bylo s ním jednáno jako s nezletilým cizincem bez doprovodu. Žalobce byl umístěn v ZZC Bělá Jezová, které je pro zajištění nezletilých vhodné. Žalovaný v napadeném rozhodnutí srozumitelně zdůvodnil pochybnosti o věku žalobce a bezodkladně činil kroky směřující ke zkoumání věku žalobce. Žalovaný se dále vyjádřil k otázce realizovatelnosti předání coby účelu zajištění, kdy tato realizovatelnost není *a priori* vyloučena. Systémové nedostatky azylového systému v Rumunsku ani Bulharsku nebyly zjištěny.

IV. Posouzení věci krajským soudem

7. Krajský soud přezkoumal napadená rozhodnutí v rozsahu žalobních námitek v řízení podle části třetí hlavy druhé dílu prvního zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“). Ve věci rozhodl za splnění podmínek § 172 odst. 5 zákona o pobytu cizinců bez nařízení ústního jednání, neboť to účastníci nenavrhli a soud to nepovažoval za nezbytné.
8. Žaloba je důvodná.
9. Ze správního spisu krajský soud zjistil, že dne 11. 2. 2021 v době od 16 do 16:15 hodin prováděla hlídka žalované pobytovou kontrolu na adrese X, kde se měla nacházet skupina pěti cizinců bez platného oprávnění k pobytu, kteří přicestovali v nákladním automobilu. Na místě byl zjištěn žalobce, který udal identitu jako shora, udal však datum narození X. Prověrkou evidencí žalovaný zjistil, že žalobce nedisponuje platným pobytovým oprávněním.
10. Při podání vysvětlení před žalovaným dne 12. 2. 2021 žalobce mimo jiné uvedl, že se narodil dne X v X, uvedl tedy jiné datum narození, než uváděl při pobytové kontrole. Následně žalovaný podání vysvětlení přerušil za účelem ustanovení opatrovníka (orgánu sociálně-právní ochrany dítěte); dále v podání vysvětlení pokračoval za přítomnosti opatrovníka. Žalobce dále uvedl, že je svobodný. Žil se svou rodinou (matka, dva bratři a tři sestry) v X v X. Je bez vzdělání, neumí číst ani psát. Zemi původu opustil z důvodu

obav o svůj život, protože jeho bratr byl příslušníkem speciálních sil a došlo k jeho zmizení. Žalobce byl kontaktován hnutím X, aby sdělil, kde se bratr nachází. To žalobce nesdělil, proto mu X vyhrožuje. Asi před rokem proto opustil X. Našel převaděče, vycestoval do Pákistánu a pak do Íránu, následně do Turecka a k hranicím s Bulharskem, které překročil nelegálně pěšky. V Bulharsku byl kontrolován policejní hlídkou, strávil 14 dní v karanténě a následně byl umístěn do zařízení pro uprchlíky, kde mu sejmuli otisky prstů. Asi po měsíci jej kontaktoval převaděč, naložil jej do auta a odvezl k hranici se Srbskem, tu žalobce překročil pěšky. V Srbsku následně pobýval v pobytovém zařízení. Asi po šesti měsících překročil hranici do Rumunska, zde se opět přihlásil v pobytovém zařízení. Zde jej opět kontaktoval převaděč, který jej zavedl ke kamionu. Cesta měla trvat asi 3 dny a cílem mělo být Německo. V Německu chce žalobce požádat o azyl, má zde bratrance. Česká republika nebyla cílovou zemí žalobce, nechtěl zde původně ani žádat o mezinárodní ochranu, nyní asi ano. Nemá zde příbuzné, známé. Nedisponuje finančními prostředky ani nezná nikoho, kdo by za něj složil finanční záruku. Zemi původu nepovažuje za bezpečnou kvůli hnutí X; bojí se o svůj život. Žalobci bylo sděleno, že žalovaný má pochybnosti o jeho nezletilosti, proto s ním bude provedeno zkoumání věku metodou rentgenologického vyšetření kůstek nedominantní ruky a pediatrického vyšetření. S tím žalobce souhlasil.

11. Žalobce se prokázal dočasným dokumentem žadatele o azyl, vydaným rumunským správním orgánem *Inspectoratul General pentru imigrări (Document temporar de identitate solicitant de azil)*. Z něho se podává fotografie žalobce a jméno „X“, datum narození X.
12. Rozhodnutím Ministerstva vnitra ze dne 12. 2. 2021, č. j. MV-1364-37/OZZ-2021, bylo žalobci jako protiepidemické opatření nařízeno podrobit se karanténě s cílem prevence přenosu onemocnění covid-19 a strpění provedení RT-PCR testu na přítomnost viru SARS-CoV-2.
13. Rozhodnutím ze dne 12. 2. 2021, č. j. KRPE-11740-28/ČJ-2021-170022, žalovaný rozhodl o zajištění žalobce podle § 129 odst. 1 ve spojení s § 129 odst. 3 a § 129 odst. 5 větou druhou zákona 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky (dále též „zákon o pobytu cizinců“), za účelem předání podle přímo použitelného právního předpisu Evropských společenství – nařízení Dublin III. Doba zajištění byla podle § 129 odst. 7 v návaznosti na § 125 zákona o pobytu cizinců stanovena na 15 dnů od okamžiku omezení osobní svobody, ke kterému došlo dne 11. 2. 2021 v 16.15 hodin.
14. Dne 18. 2. 2021 byl žalobce pozitivně testován na tzv. britskou mutaci viru SARS-CoV-2. Byla mu proto nařízena izolace do 27. 2. 2021. Z tohoto důvodu nebylo možné bezodkladně provést lékařské úkony ke zjištění věku žalobce. Z tohoto důvodu žalovaný napadeným rozhodnutím rozhodl o prodloužení zajištění o dalších 15 dnů.
15. Podle § 129 odst. 1 zákona o pobytu cizinců platí, že „[n]elze-li účinně uplatnit zvláštní opatření proti zajištění za účelem vycestování, policie zajistí na dobu nezbytně nutnou cizince, který neoprávněně vstoupil nebo pobýval na území, za účelem jeho předání (...) podle přímo použitelného právního předpisu Evropské unie.“

16. Podle § 129 odst. 3 zákona o pobytu cizinců platí, že „[n]elze-li předání cizince (...) uskutečnit ve lhůtě do 48 hodin, (...) policie v řízení o zajištění cizince za účelem jeho předání nebo průvozu vydá rozhodnutí, které je prvním úkonem v řízení.“
17. Podle § 129 odst. 4 zákona o pobytu cizinců platí, že „[p]olicie rozhodne o zajištění cizince za účelem jeho předání do státu vázaného přímo použitelným předpisem Evropské unie, pouze pokud existuje vážné nebezpečí útěku. Za vážné nebezpečí útěku se zejména považuje, pokud cizinec pobýval na území neoprávněně, vyhnul se již dříve předání do státu vázaného přímo použitelným předpisem Evropské unie, nebo se pokusil o útěk anebo vyjádřil úmysl nerespektovat pravomocné rozhodnutí o přemístění do státu vázaného přímo použitelným předpisem Evropské unie nebo pokud je takový úmysl zjevný z jeho jednání. Za vážné nebezpečí útěku se dále považuje, pokud cizinec, který bude předán do státu vázaného přímo použitelným předpisem Evropské unie přímo nesousedícího s Českou republikou, nemůže oprávněně samostatně do tohoto státu cestovat a nemůže uvést adresu místa pobytu na území.“
18. Podle § 129 odst. 5 zákona o pobytu cizinců platí, že „[p]olicie je oprávněna zajistit nezletilého cizince bez doprovodu, pouze je-li důvodné nebezpečí, že by mohl ohrozit bezpečnost státu či závažným způsobem narušit veřejný pořádek, a je-li to v jeho zájmu v souladu s Úmluvou o právech dítěte. Policie je oprávněna v případě důvodné pochybnosti, že jde o nezletilého cizince bez doprovodu, takového cizince zajistit do doby, než je zjištěn jeho skutečný věk. Policie zahájí úkony ke zjištění věku nezletilého cizince bez doprovodu bezodkladně po jeho zajištění. Odmítne-li nezletilý cizinec bez doprovodu provedení úkonu ke zjištění věku, hledí se na něj jako na zletilého cizince. Pokud výsledky zjišťování věku nejsou průkazné, hledí se na cizince jako na nezletilého cizince bez doprovodu.“
19. Ustanovení § 123b odst. 1 zákona o pobytu cizinců stanoví, že jako zvláštní opatření za účelem vycestování cizince z území uložit buď (i) povinnost cizince oznámit policii adresu místa pobytu a zdržovat se tam a oznamovat jeho změny, (ii) povinnost složit peněžní prostředky ve výši předpokládaných nákladů spojených se správním vyhoštěním, přičemž peněžní prostředky může za cizince složit i jiná osoba, (iii) povinnost cizince osobně se hlásit policii ve stanovené době, a konečně (iv) povinnost cizince zdržovat se v místě určeném policií a ve stanovené době být v tomto místě přítomen za účelem provedení pobytové kontroly.

K otázce splnění podmínek zajištění žalobce vzhledem k jeho věku

20. Žalovaný v žalobou napadeném rozhodnutí o zajištění přezkoumatelným způsobem zdůvodnil naplnění výše citovaných podmínek stanovených v § 129 odst. 1 a odst. 4 zákona o pobytu cizinců. Zabýval se podrobně tím, zda v případě žalobce hrozí vážné nebezpečí útěku ve smyslu § 129 odst. 4 zákona o pobytu cizinců. Krajský soud se s posouzením této otázky tak, jak jej učinil žalovaný, ztotožňuje. Žalobce vstoupil na území Evropské unie i České republiky a pobýval zde neoprávněně; žalobce bude předán do státu přímo nesousedícího s Českou republikou a nemůže do tohoto státu oprávněně samostatně cestovat (nemá platný cestovní doklad); nemůže uvést adresu místa pobytu na území České republiky. Žalobce tak naplnil hned několik skutkových podstat zakládajících předpoklad vážného nebezpečí útěku. Žalobce po své azylové žádosti v Bulharsku nevyčkal výsledku řízení a svévolně zemi opustil a pohyboval se po několika dalších zemích Evropy,

kde pobýval v azylových zařízeních. Česká republika nebyla jeho cílovou zemí, nemá zde zázemí a ani prostředky na zajištění obživy a nelze tak předpokládat, že by zde v případě propuštění dobrovolně setrval. Vážné nebezpečí útěku je tak v případě žalobce nepochybně dáno, jak správně uzavřel žalovaný.

21. Žalovaný také přezkoumatelným způsobem zdůvodnil splnění podmínek § 129 odst. 5 zákona o pobytu cizinců, tedy splnění podmínek zajištění cizince, na nějž se pohlíželo jako na nezletilého cizince bez doprovodu, zejména popsal důvody pochybností o skutečném věku žalobce. Nelze sice ze správního spisu ověřit všechny tyto okolnosti (hlas, postava apod.), avšak přinejmenším to, že žalovaný měla k dispozici celkem tři rozdílné údaje o datu narození žalobce, přičemž dva z těchto údajů odpovídaly tomu, že žalobce není nezletilou osobou, je způsobilé důvodné pochybnosti o věku žalobce založit. Námitka žalobce, že mu nebylo umožněno rozpory vysvětlit, nemá oporu ve spise, neboť z protokolu o podání vysvětlení je zřejmé, že žalobce byl se všemi zmíněnými údaji konfrontován, aniž by podal přesvědčivé vysvětlení.
22. Žalovaný se dále přezkoumatelným způsobem vypořádal s otázkou, zda by v případě žalobce nepostačilo uložit některé ze zvláštních opatření za účelem vycestování podle § 123b zákona o pobytu cizinců. Ze shora uvedených skutečností vyplývá, že nikoli. Krajský soud k tomu konstatuje, že žalobce v průběhu podání vysvětlení uvedl, že v České republice nemá zázemí, rodinu, nezná zde nikoho, kdo by mu poskytl ubytování nebo prostředky pro obživu, přičemž sám potřebnými prostředky nedisponuje, ani nezná nikoho, kdo by za něj složil finanční záruku. Vzhledem ke svému statu si zde žalobce ani nemůže legálně opatřit zaměstnání, ani čerpat dávky systému státní sociální podpory. Žalovaný proto došel ke správnému závěru, že žalobce není vzhledem ke své situaci schopen splnit případné povinnosti plynoucí ze zvláštních opatření za účelem vycestování podle § 123b zákona o pobytu cizinců, a nepřichází v úvahu ani složení finanční záruky. Žádným mírnějším opatřením než zajištěním by tedy nebylo možné zajistit účel předání.
23. V posuzované věci není pochybností o tom, že žalobce jako státní příslušník X neoprávněně přicestoval do České republiky bez platného víza; cílem jeho cesty bylo Německo. Žalobce tudíž neoprávněně vstoupil na území České republiky a byl zajištěn postupem předpokládaným zákonem. Daný postup přitom nebyl v rozporu ani s čl. 5 odst. 1 písm. f) Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (dále též „Úmluva“). Důvod pro omezení osobní svobody uvedený v čl. 5 odst. 1 písm. f) Úmluvy spočívající v omezení osobní svobody „osoby, proti níž probíhá řízení o vyhoštění nebo vydání“, je třeba vykládat tak, že nejde nezbytně pouze o správní řízení ve smyslu § 9 zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu (dále též „správní řád“), ale i o jiný postup směřující k předání cizince. Rovněž předání cizince podle mezinárodní smlouvy z důvodu jeho neoprávněného pobytu na území lze považovat pro účely výkladu čl. 5 odst. 1 písm. f) Úmluvy za ekvivalentní pojmu „vyhoštění“ (srov. podobně rozsudek NSS ze dne 24. 7. 2019, č. j. 8 Azs 54/2019-30).

K otázce věku žalobce a zohlednění nejlepšího zájmu dítěte

24. Žalobce namítal, že žalovaný nezohlednil nejlepší zájem žalobce jako potenciálně nezletilého dítěte. Odkázal na zprávu Výboru OSN pro práva dítěte, z níž má plynout, že

detence dítěte pouze na základě jeho pobytového statu je nepřipustné. Přísné podmínky na zajištění dítěte, kladené judikaturou Evropského soudu pro lidská práva (dále „ESLP“), připouští zajištění v řádu jednotek dní. Žalobce obsáhle argumentoval tezemi, vyplývajícími z judikatury ESLP; zejména zdůraznil, že k zajištění dítěte by mělo být přistoupeno jen ve zcela výjimečných případech; žalobce se přitom v zajištění nachází již 46 dní. Žalovaný dopady zajištění na potenciálně nezletilého žalobce nijak nereflektoval, nezdůvodnil, proč je zajištění v jeho nejlepším zájmu. Nezohlednil zranitelnost vyplývající z jeho (přínejmenším potenciální) nezletilosti a nezabýval se otázkou, zda bude pro žalobce v Zařízení pro zajištění cizinců Bělá – Jezová zajištěna dostatečná péče s ohledem na jeho věk a potřeby. Podle žalobce to činí napadené rozhodnutí nepřezkoumatelným.

25. Žalobce dále namítal, že pochybnosti o jeho nezletilosti nebyly řádně odůvodněny. Argumentace žalovaného v odůvodnění napadeného rozhodnutí není ve svém úhrnu dostatečná pro to, aby mohla zpochybnit žalobcem uváděný věk. Žalobce, odkazuje na rozsudek NSS č. j. 5 Azs 106/2020-42 ze dne 31. 7. 2020, namítal, že charakteristiku spočívající v hrubosti hlasu nelze ze správního spisu ověřit; ani okolnost, že žalobce podnikl dlouhou a složitou cestu ze země původu, sama o sobě nezpochybňuje tvrzení o jeho věku. V případě žalobce je také podstatné, že je spíše malého vzrůstu (160 cm), což odporuje závěru žalované o celkové tělesné konstituci svědčící zletilosti žalobce. K datu narození X (uvedenému v rumunském azylovém dokladu), resp. datu X (které žalobce uvedl při pobytové kontrole) žalobce podotkl, že není zřejmé, jakým způsobem k datu narození rumunské orgány dospěly; datum narození uváděné při pobytové kontrole je s největší pravděpodobností omylem a žalobci mělo být umožněno tuto nepřesnost vysvětlit.
26. Krajský soud konstatuje, že z obsahu správního spisu vyplývá, že žalobce při pobytové kontrole, v rámci níž byl zajištěn, uvedl datum narození, odpovídající jeho zletilosti. Další odlišné datum narození je uvedeno na předloženém rumunském azylovém dokladu a zcela jiné datum narození pak uvedl žalobce při podání vysvětlení před žalovaným. Žalovaný tak disponoval třemi rozdílnými údaji o datu narození žalobce, z nichž, dle názoru krajského soudu, nelze žádný bez dalšího upřednostnit a přiklonit se k němu. Součástí správního spisu je pak barevná fotografie tváře žalobce v poměrně dobrém rozlišení. Krajský soud konstatuje, že rysy tváře žalobce mohou (v duchu dikce rozhodnutí Nejvyššího správního soudu citovaného žalobcem) odpovídat osobě dospělé, věkově blízké hranici zletilosti, stejně jako dospívajícímu nezletilci. Krajský soud proto konstatuje, že pochybnosti žalovaného o skutečném věku žalobce byly založeny opodstatněně a žalovaný důvodně přistoupil k dalšímu ověřování žalobcova věku. Až do rozptýlení těchto pochybností přitom s žalobcem správně jednal jako s osobou potenciálně nezletilou a ustanovil mu opatrovníkem orgán sociálně-právní ochrany dítěte.
27. Lze tedy shrnout, že ve správním řízení vznikly pochybnosti o tom, zda je žalobce nezletilým cizincem bez doprovodu. Tyto pochybnosti hodnotí krajský soud jako důvodné; ve smyslu shora citovaného § 129 odst. 5 zákona o pobytu cizinců byl tedy žalovaný oprávněn žalobce zajistit do doby, než bude zjištěn jeho skutečný věk. Nelze přehlédnout zcela mimořádnou situaci zaviněnou celosvětovou epidemií onemocnění covid-19, která měla přímý dopad na situaci žalobce. Žalobce se nejprve nacházel

v karanténě nařízené opatřením Ministerstva vnitra, protože cestoval společně s osobou pozitivně testovanou na tzv. britskou mutaci viru SARS-CoV-2, která se vyznačuje vyšší virulencí. Následně byl na přítomnost této mutace viru sám pozitivně testován a nacházel se v izolaci. Tyto okolnosti odůvodnily zcela legitimní odklad úkonů nezbytných ke zjištění skutečného věku žalobce. Je přitom obecně známou skutečností, že onemocnění covid-19 může mít fatální následky i v případě jinak relativně zdravých osob. Bezodkladná realizace úkonů směřujících ke zjištění skutečného věku žalobce by tak vystavila zbytečnému riziku nákazy a potenciálních dalších zdravotních komplikací řadu lidí (eskorta, zdravotnický personál). Omezení osobní svobody žalobce je tak menší újmou, než jaká by mohla vzniknout jiným osobám.

28. Princip non-refoulement ve vztahu k zemi původu žalobce nemohl být žalovaným porušen, neboť jeho rozhodnutí, dokonce ani rozhodnutí o předání do jiného členského státu, ve svém důsledku nepovede k navrácení žalobce do země původu.

Realizovatelnost účelu zajištění s ohledem na systémové nedostatky azylového systému v Bulharsku

29. Podle žalobce se žalovaný nedostatečně zabýval otázkou, zda je naplnění účelu zajištění alespoň možné. Tvrdil, že v minulosti se proti předávání nezletilých osob do Bulharska opakovaně vyslovily mezinárodní orgány zabývající se ochranou lidských práv. Při posuzování možnosti realizace žalovaný nepřihlédl k tomu, že je žalobce potenciálně nezletilý.
30. Otázkou, zda realizace účelu zajištění není *a priori* vyloučena, se žalovaný zabýval. Krajský soud odkazuje na závěry rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 19. 3. 2019, č. j. 41 A 4/2019-33, aprobované rozsudkem Nejvyššího správního soudu ze dne 10. 12. 2019, č. j. 4 Azs 153/2019 – 30, že žalovaný napadeným rozhodnutím nerozhodoval o předání žalobce do Bulharska, ale pouze o jeho zajištění za účelem předání; jeho úkolem bylo tedy pouze předběžně zkoumat, zda je takové předání vůbec možné a zda není *a priori* vyloučeno. To žalovaný zkoumal a učinil správný závěr, že *a priori* předání do Bulharska vyloučeno není. Krajský soud připomíná také závěry usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu č. j. 7 As 79/2010 – 150, z nichž plyne, že smyslem řízení o zajištění cizince není s konečnou platností posoudit otázku, zda má cizinec nuceně vycestovat z území České republiky, ale pouze vytvořit podmínky pro to, aby tento hlavní účel mohl být realizován. Mimo to správní orgán rozhoduje o zajištění cizince pod velkým časovým tlakem; proto má povinnost zabývat se možnými překážkami správního vyhoštění, předání nebo vycestování cizince v případech, kdy jsou mu tyto překážky v době rozhodování o zajištění známy nebo v řízení vyšly najevo. V posuzované věci žádné takové překážky žalovanému známy nebyly. Žalovaný zjistil skutkový stav v rozsahu potřebném pro své rozhodnutí a v duchu konstrukce, že v řízení o zajištění cizince za účelem předání je vydání rozhodnutí prvním úkonem v řízení (§ 129 odst. 3 zákona o pobytu cizinců) – nejedná se tedy o rozhodnutí, kterému by předcházelo tradiční správní řízení, v němž by správní orgán zjišťoval skutkový stav v souladu s požadavky stanovenými ve správním řádu. Podrobnější zjišťování situace v Bulharsku za účelem faktického předání žadatele o mezinárodní ochranu přináleží Ministerstvu vnitra, které je následně oprávněno rozhodnout o tom, zda k předání dojde, či nikoliv. Žalovanému tedy

nelze vytýkat, že se otázkou možnosti uskutečnění předání zabýval pouze v rovině obecně známých skutečností, když žalobce ve správním řízení nic konkrétního v tomto směru nenamítal.

31. K míře, v jaké se správní orgán musí zabývat otázkou systémových nedostatků azylového řízení ve státě, do kterého má být cizinec předán, jsou dále podstatné teze, formulované rozsudku rozšířeného senátu NSS ze dne 17. 4. 2018, č. j. 4 Azs 73/2017-29, publ. pod č. 3773/2018 Sb. NSS, ze kterých pak následně vycházel NSS i při posuzování právně a skutkově obdobných věcí (srov. např. rozsudek ze dne 14. 11. 2019, č. j. 1 Azs 226/2019-26, a rozsudek ze dne 28. 11. 2019, č. j. 7 Azs 150/2019-19). Z rozsudku rozšířeného senátu vyplývá, že povinnost správního orgánu zabývat se z úřední povinnosti otázkou případných systémových nedostatků azylového řízení jiného členského státu neznamená, že by správní orgány musely v každém jednotlivém rozhodnutí o zajištění zdůvodňovat, zda ve státě, do kterého má být cizinec předán, k takovým nedostatkům dochází. Evropský azylový systém je vystavěn na zásadě vzájemné důvěry a vyvratitelné domněnce, že každý členský stát je bezpečnou zemí a dodržuje základní unijní práva. Pokud tedy cizinec systémové nedostatky v řízení o zajištění nenamítá a správní orgán po posouzení této otázky dospěl k závěru, že k nim nedochází a není ani třeba se obávat, že by k nim v případě cizince mohlo dojít, není nutné, aby své úvahy v rozhodnutí o zajištění výslovně uváděl.
32. V nyní posuzované věci žalobce sám žádné konkrétní námitky v tomto směru neuplatňoval, a to přes to, že z jeho výpovědi vyplynulo, že přinejmenším po nějakou dobu sám konzumoval dobrodiní bulharského (a ostatně i rumunského) azylového systému a účastnil se úkonů azylového řízení. Na podmínky ubytování, stravy či přístupu k právní pomoci si nijak nestěžoval a neuvedl ani jinou skutečnost, z níž by vyplývalo možné riziko nelidského či ponižujícího zacházení. Žalovaný se přesto otázkou existence systémových nedostatků zabýval a na str. 4 napadeného rozhodnutí podrobně odůvodnil, proč je neshledává. S ohledem na to a ve světle shora nastíněných judikатурních tezí tak není důvodná námitka žalobce, že se žalovaný dostatečně nezabýval posouzením systémových nedostatků bulharského azylového systému a že ve správním spise pro posouzení této otázky není dostatek dokumentů.
33. K námitce, že žalobce je vzhledem ke své možné nezletilosti zranitelnou osobou, nelze, než zopakovat, že žalovaný k zajištění přistoupil za splnění zákonných podmínek za účelem vyvrácení pochybností o skutečném věku žalobce podle § 129 odst. 5 zákona o pobytu cizinců, a tedy ze zákonného důvodu. To, že se žalovaný výslovně nezabýval otázkou nejlepšího zájmu dítěte, tak nemůže činit jeho rozhodnutí nepřezkoumatelným. Nad rámec právě uvedeného krajský soud podotýká, že Zařízení pro zajištění cizinců Bělá – Jezová (kde je žalobce umístěn) je pro pobyt zranitelných osob vybaveno (srov. rozsudky NSS ze dne 13. 11. 2019, č. j. 6 Azs 170/2019-50, publ. pod č. 3982/2020 Sb. NSS, nebo ze dne 27. 8. 2020, č. j. 4 Azs 461/2019-49).

Realizovatelnost účelu zajištění s ohledem na pandemii onemocnění covid-19

34. Žalobce dále namítal, že žalovaný dostatečně neposoudil faktickou možnost realizace zajištění vzhledem k tomu, že jsou dočasně pozastaveny dublinské transfery vinou

epidemiologické situace. Ani tuto námitku neshledává soud důvodnou. Krajský soud opakuje, že předmětem řízení o zajištění cizince není rozhodování o tom, zda a popřípadě do jakého konkrétního členského státu bude cizinec předán; toto rozhodnutí činí Ministerstvo spravedlnosti v dublinském řízení. Předmětem rozhodování žalované bylo pouze zajištění za účelem možného předání. Je pravdou – a krajskému soudu je to známo z úřední činnosti – že vinou epidemiologické situace skutečně může docházet k jistým zdržením v procesech předání; krajskému soudu však není známo, že by v některých případech došlo k prolomení lhůt stanovených nařízením Dublin III; prozatím se Česká republika pohybuje v mezích těchto lhůt.

35. V projednávané věci nelze přehlédnout, že ve správním spise je založeno sdělení Ministerstva vnitra, odboru azylové a migrační politiky ze dne 25. 3. 2021, č. j. OAM-223/DS-PR-2021, se podává, že Rumunsko (sic!) na základě tzv. implicitního souhlasu podle čl. 25 odst. 2 nařízení Dublin III. vyhovělo žádosti o předání žalobce, čímž počala plynout 6týdenní lhůta k faktickému uskutečnění předání. Krajskému soudu je pak z úřední činnosti (řízení ve věci sp. zn. 61 A 3/2021) známo, že dublinské transfery do Rumunska jsou skutečně realizovány.

K době trvání zajištění

36. Důvodnými shledal krajský soud námitky žalobce směřující k žalovaným stanovené době trvání zajištění v návaznosti na stanovení prognózy časové náročnosti dalšího zjišťování věku cizince.
37. Krajský soud vychází z rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 3. 4. 2020, č. j. 2 Azs 198/2019-81, z něhož vyplývá, že ustanovení § 129 odst. 5 věty druhé zákona o pobytu cizinců má přednost před § 129 odst. 6, ve znění účinném do 30. 7. 2019 (nyní § 129 odst. 7), uvedeného zákona, a tedy policie v rozhodnutí o zajištění, při kterém přetrvávají její pochybnosti o skutečném věku cizince, stanoví dobu zajištění na základě odhadu časové náročnosti zamýšlených (připravovaných) úkonů směřujících k určení věku cizince. Tato délka zajištění by neměla být excesivní, neboť je třeba vycházet z toho, že připravované či probíhající úkony směřující k odstranění pochybností o věku cizince mohou v důsledku vést ke zjištěním opodstatňujícím závěr, že cizinec je skutečně v průběhu zajištění nezletilý. Z téhož rozsudku dále vyplývá, že doba zajištění podle § 129 odst. 5 zákona o pobytu cizinců musí vždy odpovídat smyslu a účelu tohoto ustanovení, přičemž zde vždy existuje možnost dalšího prodloužení zajištění ze strany žalovaného, což snižuje obavy z možného zmaření účelu zajištění. V rozsudku ze dne 25. 6. 2020, č. j. 5 Azs 107/2020-46, publ. pod č. 4058/2020 Sb. NSS, Nejvyšší správní soud judikoval, že zajištění nezletilých cizinců bez doprovodu, u nichž jsou dány důvodné pochybnosti o jejich věku, je třeba vnímat jako jakési předběžné rozhodnutí s cílem zatímne upravit poměry – a to do doby, než dané pochybnosti budou potvrzeny anebo vyvráceny. Tomu musí odpovídat policií stanovená doba zajištění, která by se měla pohybovat v řádu jednotek dnů, nikoli týdnů či měsíců. Proces posuzování věku není jednoduchý, nicméně zájem na získání výsledku je zde zcela zásadní. Jedná se o zbavení osobní svobody zranitelného okruhu osob zpravidla na hranici zletilosti, u nichž musí být rychlé posouzení a získání průkazných či přiměřeně spolehlivých výsledků posouzení věku naprostou prioritou. Přestože zvolená doba trvání zajištění na 15 dnů a jeho prodloužení o 15 dnů jsou nižší než v případech řešených ve

shora odkazovaných rozsudcích NSS č. j. 5 Azs 107/2020-46 (90 dnů) či 2 Azs 198/2019-81 (30 dnů), nelze ji označit za dobu v řádu jednotek dnů – jedná se o dobu více než dvou týdnů.

38. V posuzované věci žalovaný zajistil žalobce prvotně na dobu 15 dnů. Tuto dobu sice nelze označit za dobu v řádu jednotek dnů ve světle shora citované judikatury, avšak žalovaný správně přihlédl k tomu, že žalobci bylo nařízeno podrobení se karanténnímu opatření, v jehož rámci byl žalobce povinen zdržet se jakýchkoli jednání, které by mohly ohrozit zdraví obyvatel. Dobu zajištění stanovil tak, aby po uplynutí povinné karantény zbývala ještě doba v řádu jednotek dnů ke zjištění věku cizince. Původně měla doba zajištění uplynout 26. 2. 2021.
39. Při průběžném zkoumání, zda trvají důvody zajištění, žalovaný dne 22. 2. 2021 zjistil, že žalobce byl pozitivně testován na přítomnost viru SARS-CoV-2 (tzv. britskou mutaci). Proto mu byla nařízena izolace. Proto žalovaný rozhodl napadeným rozhodnutím, že se doba zajištění prodlužuje o 15 dní. Vzhledem k tomu, že napadené rozhodnutí bylo vydáno 24. 2. 2021, a nařízená izolace žalobce měla skončit 27. 2. 2021, je třeba považovat stanovenou dobu prodloužení zajištění za nepřiměřenou, neboť zde již nebylo důvodu volit dobu zajištění nad rámec jednotek dnů.
40. Krajský soud nemůže přehlédnout, že mezi datem 27. 2. 2021, kdy skončila izolace žalobce, která fakticky znemožňovala provedení úkonů směřujících ke zjištění věku, a datem provedení lékařského vyšetření (11. 3. 2021) uplynuly téměř 2 týdny. Takový – z obsahu spisu ničím neodůvodněný – odklad u cizince, u něhož přetrvávala pochybnost, zda je či není nezletilý, a bylo nutno na něj hledět jako na nezletilou osobu bez doprovodu, je neakceptovatelný, stejně jako žalovaným stanovená délka prodloužení zajištění. Žalovaný sice požadoval provedení potřebného lékařského úkonu v co nejkratším termínu, následně však již ze správního spisu není patrná žádná snaha získat výsledky zkoumání tzv. kostního věku žalobce co nejdříve. Stejně tak z odůvodnění napadeného rozhodnutí není zřejmá úvaha žalovaného o očekávané době zpracování zprávy a o tom, zda je tato doba nejkratší možná. Žalovaný měl přistoupit k zajištění žalobce na dobu v řádu jednotek dnů a tuto dobu přesvědčivě odůvodnit. Je přitom vždy namístě zvolit spíše kratší dobu trvání zajištění s tím, že vždy existuje možnost dalšího prodloužení zajištění ze strany žalovaného, což výrazně snižuje důvodnost obavy žalovaného ze zmaření účelu zajištění (srov. podobně bod 28 rozsudku NSS č. j. 2 Azs 198/2019-81). Současně měl žalovaný vyvíjet intenzivní a průkaznou snahu, aby k vyšetření žalobce došlo v co nejkratší možné době. V případě prodlení nezaviněného žalovanou je pak možné přistoupit k prodloužení zajištění, aby nebyl zmařen účel zajištění, ovšem opět pouze o dobu v řádu jednotek dnů.
41. Krajský soud tímto respektoval jednoznačně vyslovené závěry ve shora odkazované judikatuře Nejvyššího správního soudu ohledně délky doby zajištění, byť si je vědom, že na žalovaného jsou kladeny značné nároky při rozhodování o zajištění, jež je činěno pod časovým tlakem.
42. Krajský soud nepřehlédl, že ve správním spise je založena lékařská zpráva, z níž se podává, že na základě zkoumání tzv. kostního věku byl určen věk žalobce okolo 19 let. Soud však k této zprávě nemohl pro účely přezkumu napadeného rozhodnutí přihlídnout, neboť

v době jeho vydání zde přetrvávaly pochybnosti o věku žalobce a žalovaný tak byl povinen postupovat tak, jako by v případě žalobce šlo o nezletilou osobu bez doprovodu, bez ohledu na jeho skutečný věk. Krajský soud nepřehlédl ani to, že rozhodnutím žalovaného ze dne 11. 3. 2021, č. j. KRPE-11740-50/ČJ-2021-170022, bylo zajištění žalobce – již s přihlédnutím k tomu, že se o nezletilce bez doprovodu nejedná – prodlouženo do 28. 4. 2021 za účelem dalších úkonů směřujících k předání žalobce do jiného členského státu. Aniž by to bylo předmětem přezkumu v projednávané věci, krajský soud dodává, že dobu rozhodnutí v tomto (druhém) prodlužujícím rozhodnutí již nelze hodnotit jako nepřiměřenou s ohledem na mezitím zjištěnou zletilost žalobce.

V. Závěr a náklady řízení

43. Krajský soud z výše uvedených důvodů shledal, že napadené rozhodnutí je nezákonné. Proto rozhodnutí žalovaného zrušil podle § 76 odst. 1 písm. c) s. ř. s. a současně podle § 78 odst. 4 vyslovil, že se věc vrací žalovanému k dalšímu řízení. Právním názorem, který vyslovil soud ve zrušujícím rozsudku, je v dalším řízení správní orgán vázán (§ 78 odst. 5 s. ř. s.).
44. Výrok I. se opírá o § 48 odst. 6 s. ř. s.
45. Výrok o nákladech řízení se opírá o ustanovení § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobce měl ve věci plný úspěch, proto by mu náleželo právo na náhradu nákladů řízení proti žalovanému. Z obsahu spisu se však nepodává, že by žalobci jakékoliv náklady vznikly.
46. O nákladech opatrovníka bude rozhodnuto samostatným usnesením.

Poučení:

Toto rozhodnutí nabývá právní moci dnem doručení účastníkům řízení.

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení.

Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližze následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje,

vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Pardubice 20. dubna 2021

Mgr. Ondřej Bartoš v.r.
samosoudce